

Брюксел, 5 декември 2019 г.
(OR. en)

14646/19

SOC 777
EMPL 591
EDUC 468
JEUN 141

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
№ предх. док.:	ST 14520/19 + COR 1
Относно:	Проект за заключения на Съвета относно приобщаващите пазари на труда: подобряване на заетостта на хората в уязвимо положение на пазара на труда

Приложено се изпраща на делегациите проектът за заключения на Съвета относно приобщаващите пазари на труда: подобряване на заетостта на хората в уязвимо положение на пазара на труда.

Текстът беше одобрен от Комитета на постоянните представители (I част) на 4 декември 2019 г.

Съветът EPSCO се приканва да приеме посочените заключения на Съвета на заседанието си на 10 октомври 2019 г.

**Заклучения на Съвета относно приобщаващите пазари на труда:
подобряване на заетостта на хората в уязвимо положение на пазара на труда**

Съветът на Европейския съюз

ОТБЕЛЯЗВА, че:

1. подобряването на възможностите за заетост на всички е призната цел на Европейския съюз¹. В Европейския стълб на социалните права също се подчертава правото на всеки на помощ за подобряване на перспективите за заетост или самостоятелна заетост и достъп до пазара на труда. Наред с това работниците в ЕС са защитени от дискриминация, основана на религия или убеждения, възраст, пол, сексуална ориентация, увреждане и расов или етнически произход. В някои законодателни актове на ЕС се предвиждат освен това и разпоредби за интегриране на принципа на равенство между половете.
2. Недостигът на работна ръка, и по-специално на квалифицирани работници, оказва неблагоприятно въздействие върху икономическия растеж, производителността и конкурентоспособността на Европа. Ето защо е важно да се обмислят начини за насърчаване на заетостта на хората, които понастоящем са извън пазара на труда или не са в състояние да реализират напълно своя потенциал поради наличие на конкретно неблагоприятно положение или пречки в работната среда, например липса на достъпност. Хората в уязвимо положение на пазара на труда често представляват неоползотворен ресурс; интегрирането им на пазара на труда е важно средство за повишаване на общото равнище на заетостта, социалното сближаване и приобщаването.

---

¹ Консолидиран текст на Договора за Европейския съюз, дял I, член 3, параграф 3 и Харта на основните права на Европейския съюз, дял II, член 15.

3. Заетостта осигурява доходи и създава специфична социална роля, свързана със статута на наето или самостоятелно заето лице. Някои конкретни групи продължават да бъдат в уязвимо положение на пазара на труда. Съществуват конкретни проблеми, свързани с участието и приобщаването например на хората с увреждания, възрастните работници, нискоквалифицираните и дългосрочно безработните, младежите и особено тези от тях, които не са заети с работа, учене или обучение (NEET), лицата с отговорности за полагане на грижи, ромите и лицата с мигрантски произход, и по-специално законно пребиваващите граждани на трети държави. Конкретни проблеми представляват също трайната неравнопоставеност между половете на пазара на труда и трудностите, на които са изложени уязвимите лица, живеещи в селските райони.
4. За хората в уязвимо положение на пазара на труда, и по-специално за хората с увреждания достъпът и участието на пазара на труда са от особено значение. В случай че са лишени от достъп и участие на пазара на труда, те са застрашени в по-голяма степен от социална изолация, стигматизиране и финансови проблеми, отколкото хората без увреждания или тези, които са в по-благоприятно положение на пазара на труда. Освен това комбинирането на повече неблагоприятни фактори засилва още повече риска от дългосрочна безработица, икономическа неактивност или отпадане от пазара на труда.
5. По отношение на хората с увреждания член 27 от Конвенцията за правата на хората с увреждания², по която ЕС и всички държави членки са страни, задължава държавите — страни по конвенцията, да „гарантират и насърчават реализацията на правото на труд“, *наред с другото*, чрез създаване и предоставяне на възможности за трудова заетост под всякаква форма, включително самостоятелна заетост. Принцип 17 от Европейския стълб за социалните права гласи, че „хората с увреждания имат право на подпомагане на доходите, което осигурява достоен живот, услуги, които им дават възможност да участват на пазара на труда и в обществото, и работна среда, приспособена към техните нужди“. Освен това в съответствие с член 28 от същата конвенция държавите членки следва да предприемат стъпки за обезпечаване и подпомагане на упражняването на правото на хората с увреждания на социална закрила.

---

² Конвенция за правата на хората с увреждания и Факултативен протокол към нея (A/RES/61/106), приета на 13 декември 2006 г.

ИЗТЪКВА, че:

6. Многообразните предизвикателства, пред които са изправени хората в уязвимо положение на пазара на труда, налагат да се възприеме подход на активно приобщаване, който набляга на адаптираните мерки и отчита равенството между половете. Важно е да се предоставят услуги на мултисекторна и мултипрофесионална основа, като се гарантира достъп до разнообразни, качествени и достъпни услуги на разумна цена в областта на заетостта, здравеопазването, социалните грижи, включително жилищно настаняване, грижи за децата, социална закрила и подкрепена заетост. При услугите, предназначени за хора с увреждания, следва да се обърне внимание на въпросите, свързани с достъпността и разумните улеснения³. Необходимо е също да се предоставят насоки и стимули, за да се създадат условия за участието им в процеса на учене през целия живот. Важно е да се постави акцент и върху превантивните подходи, включително системите за ранно предупреждение. По-конкретно публичните структури, сред които са социалните служби и публичните служби по заетостта, играят основна роля при оказването на индивидуализирана и цялостна подкрепа на ранен етап.
7. Единните звена за контакт имат много голямо значение за всички потребители, като се съчетават с информационни дейности за хората, които са най-отдалечени от пазара на труда. Ефективната координация изисква обмен на информация и засилено сътрудничество между различните служби, по-специално службите по заетостта и социалните служби, и други участници, по-специално гражданското общество и, когато е необходимо, социалните партньори и образователните институции.

---

³ В член 5 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. се предвижда, че работодателите трябва да предприемат подходящи мерки при необходимост, за да дадат възможност на лице с увреждане да има достъп, да участва или да се издига в професията, или да се обучава, освен ако тези мерки не представляват непропорционална тежест за работодателя.

8. Достъпът до качествено учене през целия живот е особено важен в постоянно променящия се свят на труда, включително в областите, в които има потенциал за растеж на работните места. Работодателите играят важна роля за повишаването на квалификацията и за преквалификацията на своите служители, включително тези в уязвимо положение. Ефективните мерки за подпомагане на хората, намиращи се в уязвимо положение на пазара на труда, да получат достъп до заетост, биха могли да включват оценка на наличните умения, набелязване на нуждите от повишаване на квалификацията и от преквалификация, подобряване на признаването и валидирането на наличните знания и умения, предоставяне на професионално ориентиране и консултации и осигуряване на професионална рехабилитация и разумни улеснения за хората с увреждания. Освен това за някои хора в уязвимо положение може да се окаже ефективно организирането на целеви обучения по предприемачество и предоставянето на подкрепа за започване на икономическа дейност. Целесъобразно е също да се обмисли въвеждането на финансови стимули за започване на работа, както и премахването на „капана“ на социалните помощи.
9. На работодателите може да бъде предоставяна помощ и подкрепа за наемане на хора, намиращи се в уязвимо положение на пазара на труда, например чрез повишаване на осведомеността, установяване на нуждите от адаптиране на работното място, съвети за осигуряване на достъпност и разумни улеснения, както и услуги за подпомагане след назначаването. Следва да се обърне специално внимание на наличието и достъпа до помощни технологии и ИТ решения. Целесъобразно е да разгледа въпросът за фискалните и данъчните стимули, включително субсидиите за наемане на работа. Стимулирането на положителна култура на работното място, която допринася за прилагането на приобщаващи практики, включително недискриминационни и приобщаващи процедури за набиране на персонал, и включва подкрепа и обучение за придобиване на умения в областта на многообразието, може да подобри шансовете на хората в неблагоприятно положение.

10. Потенциалът на новите технологии, цифровизацията и като цяло промените в света на труда трябва да носят ползи на всички. Следва да се въведат мерки против съществуващите неравенства. Важно е да се определи какво въздействие оказва цифровизацията върху работниците и търсещите работа в уязвимо положение на пазара на труда, включително върху техните възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация, като се държи сметка за отражението на това явление върху заетостта от гледна точка на равенството на половете. Новите технологии, включително използването на изкуствения интелект, крият голям потенциал за хората с увреждания, при условие че са достъпни и на разумна цена, годни са за ползване от хора с увреждания и не водят до дискриминационни практики.
11. Формите на икономическа дейност, включително самостоятелната заетост, които се отличават с гъвкавост на работното натоварване, работното време и работното място, могат да доведат до по-добро съвместяване на уврежданията и ежедневието. Наред с това икономиката на цифровите платформи и на работата по отделни заявки може да създаде нови възможности за трудова заетост на хората в уязвимо положение на пазара на труда. Същевременно, за да се оползотворят напълно тези възможности, следва да се осигури качество и устойчивост на работните места, както и тяхната достъпност, посредством подходящи мерки за защита на заетостта.
12. Социалната икономика, и по-конкретно социалните предприятия могат да окажат особено ценна подкрепа на хората в уязвимо положение, които се готвят да навлязат на пазара на труда или участват в него. Социалните предприятия могат да играят жизненоважна роля за създаването на устойчиви работни места и за улесняването на социалната интеграция. Освен че предлагат работни места, те могат да предоставят и услуги за повишаване на квалификацията и да насърчават активното гражданско участие, като по този начин подобряват пригодността за заетост на тези хора в традиционните предприятия.
13. Публичните органи могат да спомогнат за подобряване на заетостта на различни групи в уязвимо положение на пазара на труда чрез интегрирането на социалните аспекти, и по-специално на критериите за заетост, в рамките на процедурите за възлагане на обществени поръчки.
14. Фондовете на ЕС, и по-специално Европейският социален фонд, са от основно значение поради факта, че могат да достигнат до хората в уязвимо положение и да подпомогнат приобщаването им както към пазара на труда, така и в обществото, например чрез насърчаване на социалните иновации и изпълнение на многосекторни инициативи.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, в съответствие с тяхната компетентност и като се вземат предвид условията на национално равнище, при зачитане на ролята и автономността на социалните партньори:

15. Да продължат да разработват приобщаващи и всеобхватни политики по заетостта и социални политики, които отделят внимание на хората в уязвимо положение и целят да се улесни започването на работа от тези хора и задържането им на работа, както и да се подпомогне адаптирането към променящите се нужди на пазарите на труда, включително регионалните, местните и секторните пазари на труда. В това отношение следва да се обърне специално внимание на селските райони;
16. Да разработват посочените политики по интегриран начин, като се отчита аспектът на равенството между половете, и като се поставя акцент върху ранната намеса, така че да се предотврати изпадането в по-неравностойно положение на хората, които вече са в уязвимо положение на пазара на труда. Да стимулират взаимодействието между трудови доходи и обезщетения за социална закрила по начин, който може да изведе хората от неактивност и да повиши привлекателността на труда;
17. Да увеличат предлагането на мултисекторни, мултипрофесионални и нископрагови услуги за хора в уязвимо положение, включително за хора с увреждания. Това може да включва обслужване на едно гише и индивидуализирани услуги като менторска подкрепа на работното място, субсидии и съответни услуги за работодателите. Това ще изисква по-добра координация и по-солидни партньорства между различните участници, включително публичните и частните служби по заетостта, доставчиците на образование и обучение, доставчиците на здравни и социални услуги, гражданското общество, в т.ч. организациите, представляващи хората с увреждания, както и работодателите и социалните партньори, с цел провеждане на информационни дейности на етапа преди и след назначаването;
18. Да насърчават изграждането на капацитета на различните служби, работещи с хора в уязвимо положение на пазара на труда, включително с хора с увреждания, и да поощряват изпробването на нови политики с работодателите, съответните публични служби, организациите на гражданското общество и социалните партньори;

19. Да активизират усилията си за изпълнение на препоръката относно повишаване на уменията и да насърчават предоставянето на адаптирано обучение и професионално ориентиране и консултации през целия живот, предназначени за хората в уязвимо положение, с цел да се улесни непрекъснатото обучение, по-специално на работното място. Да предлагат възможности за актуализиране на уменията, необходими на пазара на труда, включително възможности за професионална реализация в предприемачеството, и да насърчават ангажираността на работодателите за повишаване на квалификацията и за преквалификация;
20. Да подобряват осведомеността на работодателите и да разработват услуги, които да им помагат да повишат качеството на предлаганите работни места и възможностите за обучение на работното място за хората в уязвимо положение, по-специално за хората с увреждания, включително чрез схеми за стимулиране, моделиране на трудовите задължения, разумни улеснения и осигуряване на достъп до работната среда, например чрез използване на помощни технологии;
21. Да насърчават прилагането на приобщаващи процедури за набиране на персонал и да се стремят към подобряване на услугите, свързани със заетостта, и на степента на съответствие между търсенето и предлагането на работа, като се ръководят от тези цели. Когато е целесъобразно, да предоставят на работодателите информация за финансовите стимули на тяхно разположение;
22. Да използват пълноценно подходящите инструменти на ЕС за финансиране, и по-специално Европейския социален фонд, за изпълнението на политиките за активно приобщаване и за по-успешното интегриране на хората в уязвимо положение на пазара на труда, включително на хората с увреждания.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, в съответствие с тяхната компетентност и като се вземат предвид условията на национално равнище, при зачитане на ролята и автономността на социалните партньори:

23. Като насърчават прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права, да обмислят начините за подобряване на приобщаващия характер на пазарите на труда и условията за хората, намиращи се в уязвимо положение на пазара на труда, така че техните умения и перспективите им за заетост да се оптимизират наравно с останалите и това да доведе до увеличаване на броя на хората с умения, които се търсят на пазара на труда;

24. Да привлекат в по-голяма степен социалните партньори и гражданското общество в разработването, планирането и изпълнението на политики и стратегии, насочени към устойчивото приобщаване на хората в уязвимо положение към пазара на труда, включително на хората с увреждания;
25. Да повишават осведомеността на всички, и по-конкретно на работодателите и службите по заетостта, относно начините за подобряване на приобщаващия характер на пазарите на труда и тяхната достъпност, например чрез представяне на положителни примери;
26. Да проучат потенциала на новите технологии и новите форми на труд, включително работата през цифрови платформи, за откриване на нови възможности с цел приобщаване на хората в уязвимо положение към пазара на труда, като се вземат предвид качеството на условията на труд, здравето и безопасността, както и достъпът до подходяща социална закрила;
27. Да подкрепят развитието на социалните предприятия и да подобряват регламентиращите ги рамкови условия, включително при целесъобразност условията на правната им среда и достъпа им до финансиране; както и да осигуряват по-голяма видимост на социалната икономика;
28. Да обмислят допълнителни мерки и положителни действия, включително социално отговорни процедури за възлагане на обществени поръчки, за да поощрят наемането на работа на хора в уязвимо положение на пазара на труда;
29. Да ускорят още повече изпълнението на всички препоръки в тази област, включително препоръката за активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда, и препоръката относно интеграцията на дълготрайно безработните на пазара на труда. При прилагането на гаранцията за младежта да следят за това дейностите да достигнат до младежите в неравностойно положение, например тези с мигрантски произход, хората с увреждания или лицата с отговорности за полагане на грижи;

30. При целесъобразност да подобрят събирането на данни, в съответствие с разпоредбите за защита на данните, относно заетостта на хората в уязвимо положение на пазара на труда, и по-специално на хората с увреждания⁴.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

31. Да отдели специално внимание на хората в уязвимо положение на пазара на труда, включително на хората с увреждания, във всички имащи отношение политики и инициативи, като развива съществуващите механизми, включително в контекста на бъдещите европейски стратегии за заетост и растеж и в рамките на европейския семестър, както и в контекста на различните инструменти за финансиране, и по-специално Европейския социален фонд;
32. Да продължи да подкрепя взаимното обучение и споделянето на добри практики между държавите членки.

ПРИКАНВА КОМИТЕТА ПО ЗАЕТОСТТА И КОМИТЕТА ЗА СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА:

33. Да работят съвместно с Европейската комисия за подобряване на наличието на данни за хората с увреждания и да използват наличната информация в работата си в полза на заетостта и активното приобщаване на хората в уязвимо положение, включително при тематичното наблюдение и статистическия анализ, като данните се групират по полов признак и при наличие — по вид увреждане и възрастови групи;
34. Да продължат многостранното тематично наблюдение и многостранното наблюдение по държави, при целесъобразност, на резултатите и политиките на държавите членки по отношение на хората в уязвимо положение на пазара на труда, включително хората с увреждания.

---

⁴ В статистиката на ЕС е избрано определение за увреждане, въз основа на посочено от респондента увреждане и ограниченията му върху различните дейности. Въпреки че такова определение е използвано в специализирани модули на наблюдението на работната сила, то не е включено в редовното наблюдение на работната сила. Липсата на изчерпателни и актуални данни ограничава възможността за сравнение между множество реформи и инициативи. В националните проучвания се използват други определения. Някои данни за уврежданията и заетостта могат да се извлекат и от статистическите данни на ЕС за доходите и условията на живот (SILC).

Референтни документи

1. Междуинституционални документи на ЕС:

- Междуинституционална прокламация относно Европейския стълб на социалните права, подписана на 17 ноември 2017 г. (13129/17)

2. Законодателство на Съюза:

- Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход
- Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите
- Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите
- Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги

2. Съвет

- Препоръка на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (2013/С 120/01)
- Препоръка на Съвета от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда (2016/С 67/01)
- Препоръка на Съвета от 19 декември 2016 г. относно повишаване на уменията: Нови възможности за възрастните (2016/С 484/01)
- Препоръка на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила (2019/С 387/01)

- Заключение на Съвета „Напредък в посока към по-приобщаващи пазари на труда“, приети на 9 март 2015 г. (7017/15)
- Заключение на Съвета относно насърчаването на социалната икономика като основен двигател на икономическото и социалното развитие в Европа, приети на 7 декември 2015 г. (15071/15)
- Заключение на Съвета „Борба с бедността и социалното изключване: интегриран подход“ от 16 юни 2016 г. (10434/16)
- Заключение на Съвета „Ответни действия по списъка на Комисията за постигане на напредък по отношение на равнопоставеността на ЛГБТИ“, приети на 16 юни 2016 г. (10417/16)
- Заключение на Съвета „Изготвяне на стратегии за повишаване на привлекателността на труда“ от 15 юни 2017 г. (9647/17)
- Заключение на Съвета „Икономика на благосъстоянието“ от 24 октомври 2019 г. (13171/19)

3. Европейска комисия

- Препоръка 2008/867/ЕО от 3 октомври 2008 г. относно активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда
- Съобщение „Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г.: подновен ангажимент за Европа без бариери“ (COM(2010) 636 окончателен)
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Социални инвестиции за растеж и сближаване, включително изпълнение на Европейския социален фонд за периода 2014—2020 г.“ от 20 февруари 2013 г. (COM(2013) 83 final)

4. Други

- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания, приета на 13 декември 2006 г.